

Долоо хоног тутмын хэвлэл
2016 оны 11 дүгээр сарын 11
№ 41 /950/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын
хууль

2125

Монгол Улсын
Ерөнхийлөгчийн
зарлиг

2126

Монгол Улсын
Үндсэн хуулийн
цэцийн дүгнэлт

2128

Санхүүгийн хамтын
ажиллагааны хэлэлцээр соёрхон
батлах тухай

Элчин сайдыг эгүүлэн татах,
тохоон томилох тухай

Хуульчийн эрх зүйн байдлын
тухай хуулийн 36 дугаар
зүйлийн 36.3 дахь хэсэг Үндсэн
хуулийн холбогдох заалтыг
зөрчсөн эсэх маргааныг хянан
шийдвэрлэсэн тухай

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

736.	Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр соёрхон батлах тухай	2125
737.	Санхүүжилтийн хэлэлцээр соёрхон батлах тухай	2126
МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ		
738.	Элчин сайдыг эгүүлэн татах, тохоон томилох тухай	Дугаар 137 2126
739.	Элчин сайдыг эгүүлэн татах, тохоон томилох тухай	Дугаар 138 2126
740.	Шүүхийн ёс зүйн хорооны гишүүний албан тушаалд томилох тухай	Дугаар 140 2127
741.	Улсын дээд шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 142 2127

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

742.	Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэг Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай	Дугаар 11 2128
------	---	----------------

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 11 дүгээр сарын 04-ний өдөр

Улаанбаатар хот

САНХҮҮГИЙН ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Австри Улсын Засгийн газар хоорондын Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээрийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

М.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 11 дүгээр
сарын 04-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

САНХҮҮЖИЛТИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газар, Дэлхийн банкны Олон улсын хөгжлийн ассоциаци хооронд байгуулсан “Экспортыг дэмжих төсөл”-ийн Санхүүжилтийн хэлэлцээрийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

М.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2016 оны 10 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Дугаар 137

Улаанбаатар
хот

Элчин сайдыг эгүүлэн татах, тохоон томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5 дахь заалт, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 3, Дипломат албаны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Монгол Улсаас Бүгд Найрамдах Мальта Улсад суугаа Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Шижээхүүгийн Одонбаатарыг эгүүлэн татаж, Бүгд Найрамдах Мальта Улсад суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайдаар Цэрэндоржийн Жамбалдоржийг томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ЦАХИАГИЙН
ЭЛБЭГДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2016 оны 10 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Дугаар 138

Улаанбаатар
хот

Элчин сайдыг эгүүлэн татах, тохоон томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5 дахь заалт, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 14

дүгээр зүйлийн 3, Дипломат албаны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Монгол Улсаас Бүгд Найрамдах Сан Марино Улсад суугаа Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Шижээхүүгийн Одонбаатарыг эгүүлэн татаж, Бүгд Найрамдах Сан Марино Улсад суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайдаар Цэрэндоржийн Жамбалдоржийг томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ЦАХИАГИЙН
ЭЛБЭГДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2016 оны 10 дугаар
сарын 27-ны өдөр

Дугаар 140

Улаанбаатар
хот

Шүүхийн ёс зүйн хорооны гишүүний албан тушаалд томилох тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүхийн захиргааны тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.4 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Дугарын Сүнжид, Эрдэнээгийн Энхтуяа, Ванчигдоогийн Жавхлан, Чимэдрэгзэнгийн Оюунцэцэг нарыг Шүүхийн ёс зүйн хорооны гишүүнээр тус тус томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ЦАХИАГИЙН
ЭЛБЭГДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2016 оны 11 дүгээр
сарын 04-ний өдөр

Дугаар 142

Улаанбаатар
хот

Улсын дээд шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1, 18.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Өндөр насны тэтгэвэр авах насанд хүрсэн тул Батбуянгийн Бат-Эрдэнийг Улсын дээд шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ЦАХИАГИЙН
ЭЛБЭГДОРЖ**

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

2016 оны 10 дугаар
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 11

Улаанбаатар
хот

**Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн
36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэг Үндсэн хуулийн
холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг хянан
шийдвэрлэсэн тухай**

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны
танхим 12.15 цаг

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн Д.Сугар даргалж, гишүүдэд Цэцийн гишүүн Ш.Цогтоо, Д.Наранчимэг /илтгэгч/, Д.Солонго, Д.Ганзориг нарын бүрэлдэхүүнтэй, нарийн бичгийн даргаар Ц.Долгормааг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд мэдээлэл гаргагч, иргэн Э.Түмэнбаяр, Б.Билгүүн болон Монгол Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдорж нар оролцлоо.

Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанаар Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэгт “Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа хамтран эрхлэх хуулийн этгээд /цаашид “өмгөөллийн хуулийн этгээд” гэх/-ийн хэлбэр нь хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл байна.” гэж заасан нь Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 4 дэх заалтын “...хувийн аж ахуй эрхлэх эрхтэй. ...” гэсэн хэсгийг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан хэлэлцэв.

Нэг. Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн 3 дугаар хороонд оршин суугч, иргэн Э.Түмэнбаяр, Баянгол дүүргийн 10 дугаар хороонд

оршин суугч, иргэн Б.Билгүүн нар Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж гаргасан мэдээлэлдээ:

“Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэгт “Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа хамтран эрхлэх хуулийн этгээд /цаашид “өмгөөллийн хуулийн этгээд” гэх/-ийн хэлбэр нь хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл байна.” гэж хуульчилсан нь Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 4 дэх заалтад “ажил мэргэжлээ чөлөөтэй сонгох, хөдөлмөрийн аятай нөхцөлөөр хангуулах, цалин хөлс авах, амрах, хувийн аж ахуй эрхлэх эрхтэй. ...” гэж заасныг зөрчсөн байна. Учир нь иргэнд Үндсэн хуулиар хувийн аж ахуй эрхлэх үндсэн эрхийг олгосон байхад ердийн хуулиар энэхүү эрхийг хязгаарлан аж ахуй эрхлэх хэлбэрээ өөрөө сонгох боломжийг хаасан байна. Өөрөөр хэлбэл, өмгөөллийн үйл ажиллагааг хамтран эрхлэхдээ иргэд хуулийн этгээдийн аль хэлбэрээр үйл ажиллагаа эрхлэхээ сонгох боломжийг хязгаарлаж, хувийн аж ахуй эрхлэхдээ зөвхөн хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөлийн хэлбэрээр үйл ажиллагаа явуулах ёстой гэж аж ахуй эрхлэх хэлбэрийг шууд зааж өгсөн нь Үндсэн хуульд заасан хувийн аж ахуй эрхлэх эрхийг зөрчиж байна.

Иймд Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэг Үндсэн хуулийн дээрх заалтыг зөрчсөн эсэхийг шийдвэрлэж өгнө үү.” гэсэн байна.

Хоёр. Монгол Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдорж Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

“1. Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэгт “Өмгөөллийн хуулийн этгээдийн оноосон нэрийн урд “өмгөөллийн” гэсэн үгийг заавал хэрэглэнэ.” гэж заасан нь, мөн хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.1 дэх хэсэгт “Хуульч нь энэ хуулийн 24.1-д заасан мэргэжлийн үйл ажиллагааг ганцаарчлан, гэрээгээр хамтарч, түүнчлэн хуулийн этгээд байгуулан эрхэлж болно.” гэж заасны дагуу хуульчийг мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхэлж ашиг олохыг хориглоогүй. Энэ нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 4 дэх заалтад заасан “хувийн аж ахуй эрхлэх” эрхийг хязгаарлаагүй бөгөөд зөвхөн ашиг олох явцдаа хуульчийн мэргэжлийн ёс зүй, хариуцлагын стандарт баримтлахыг үүрэг болгосон юм.

2. Өмгөөллийн нөхөрлөлийн бүртгэлийн талаар Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.5 дахь хэсэгт “Өмгөөллийн хуулийн этгээдийг улсын бүртгэлд бүртгүүлснээс хойш 14 хоногийн дотор аж ахуйн нэгжийн төрөл, оноосон нэр, хаяг, түүнд ажиллах өмгөөлөгчдийн нэрсийг Хуульчдын холбоонд бүртгүүлэх бөгөөд уг бүртгэлд өөрчлөлт орсон тухай бүрд бичгээр Хуульчдын холбоонд мэдэгдэнэ”, Нөхөрлөлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт “Тусгай зөвшөөрөл шаардлагатай үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх нөхөрлөл хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу холбогдох эрх бүхий байгууллагаас тусгай зөвшөөрөл авна.” гэж тус тус заасанчлан Монголын Хуульчдын холбооны зөвлөлийн 2013 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн 21 дүгээр тогтоолоор баталсан Бүртгэлийн нэгдсэн журмын дагуу өмгөөллийн нөхөрлөлийг бүртгэн гэрчилгээ олгон ажиллаж байгаа бөгөөд 2016 оны 9 дүгээр сарын байдлаар нийт 127 өмгөөллийн нөхөрлөл бүртгэлтэй байна.

3. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэж, Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, шүүхийн өмнө эрх тэгш байна.” гэж, Арван зургадугаар зүйлийн 14 дэх заалтад “Монгол Улсын хууль, олон улсын гэрээнд заасан эрх, эрх чөлөө нь зөрчигдсөн гэж үзвэл уул эрхээ хамгаалуулахаар шүүхэд гомдол гаргах, бусдын хууль бусаар учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх, өөрийн болон гэр бүлийн гишүүд, эцэг эх, үр хүүхдийнхээ эсрэг мэдүүлэг өгөхгүй байх, өөрийгөө өмгөөлөх, хууль зүйн туслалцаа авах, нотлох баримтыг шалгуулах, шударга шүүхээр шүүлгэх, хэргээ шүүх ажиллагаанд биеэр оролцох, шүүхийн шийдвэрийг давж заалдах, уучлал хүсэх эрхтэй. ...” гэж тус тус заасан байдаг.

Хуульч мэргэжил нь Монгол Улсын иргэнд Үндсэн хуулиар олгогдсон дээрх эрхийг баталгаатай, чанартай эдлүүлэх зорилготой юм. Энэхүү шинжээрээ бусад ашгийн төлөө бизнесийн үйл ажиллагаанаас ялгагддаг онцлогтой. Өөрөөр хэлбэл, өмгөөллийн ажиллагаа нь нэг талдаа ашгийн төлөө үйл ажиллагаа ч нөгөө талдаа Монгол Улсын Үндсэн хуулиар заасанчлан төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц хууль зүйн баталгааг бүрдүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцсан нийтлэг эрхийг хамгаалах үүрэг юм.

4. Өмгөөллийн хуулийн этгээд нөхөрлөл байх тухайд, Нөхөрлөлийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт “хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа хамтран эрхлэх нөхөрлөл энэ хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөлийн хэлбэртэй байна.”, Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэгт “Өмгөөллийн хуулийн этгээдийн оноосон нэрийн урд “өмгөөллийн” гэсэн үгийг заавал хэрэглэнэ.” гэж тус тус заасан.

Өмгөөллийн нөхөрлөлийг Монголын Хуульчдын холбооны нэгдсэн бүртгэлд бүртгэснээр хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүрэг, хариуцлагыг хянах тогтолцоотой болох, иргэд өмгөөллийн нөхөрлөлийн мэдээллийг нэг дороос авах, сонгох боломжууд нээгдэж буй юм. Олон улсын чиг хандлага нь хуульч, эмч, аудитор, татварын зөвлөх, архитектор зэрэг мэргэжлийн үйл ажиллагаанд суурилсан бизнесүүдийг нөхөрлөл хэлбэрт шилжүүлж байна. Үүний шалтгаан нь мэргэжлийн үйл ажиллагаанд суурилсан бизнесийг тухайн мэргэжлээр тогтоож өгсөн ёс зүйн болон мэргэжлийн хариуцлагын хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулахыг шаарддагтай холбоотой юм.

Нөхөрлөлийн гол онцлог нь гишүүд нь мэргэжлийн үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхэлдэг, үйл ажиллагааны хүрээ нь тухайн мэргэжлийн үйл ажиллагаа байдаг. Энэ жишгийн дагуу Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулиар хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа хамтран эрхлэх хуулийн этгээдийн хэлбэрийг хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл байхаар заасан юм. Мөн хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.6 дахь хэсгээр энэхүү нөхөрлөлийн үйл ажиллагааны хүрээг иргэдэд ойлгомжтой байлгах, мөн бусад нөхөрлөлөөс ялгагдах үүднээс “Өмгөөллийн хуулийн этгээдийн оноосон нэрийн урд “өмгөөллийн” гэсэн үгийг заавал хэрэглэнэ” гэж заасан.

5. Нөхөрлөл, компани хоёрын ялгааны тухайд, Нөхөрлөлийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөлийг мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл бүхий хоёр ба түүнээс дээш иргэн хамтран байгуулах бөгөөд нөхөрлөлийн үүргийг гишүүд нь нөхөрлөлд оруулсан хөрөнгийн хэмжээгээр, нөхөх хариуцлагыг буруутай үйл ажиллагаа явуулсан гишүүн нөхөрлөлд оруулсан хөрөнгө болон хувийн өмчийн хөрөнгийн хэмжээгээр бүрэн хариуцна” гэж, Компанийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэгт “Хувьцаа эзэмшигч нь

компанийн хүлээх үүргийг хариуцахгүй бөгөөд гагцхүү өөрийн эзэмшлийн хувьцааныхаа хэмжээгээр хариуцлага хүлээнэ.” гэж тус тус заасан байдаг.

Нөхөрлөлийн гишүүд буруутай үйл ажиллагаа явуулсан тохиолдолд нөхөрлөлд оруулсан хөрөнгө болон хувийн хөрөнгөөрөө хариуцлага хүлээдэг, харин компанийн хувьцаа эзэмшигч компанид оруулсан эд хөрөнгө, эд хөрөнгийн эрх нь хувийн эд хөрөнгө, эд хөрөнгийн эрхээс тодорхой зааглагдсан тохиолдолд зөвхөн хувь нийлүүлсэн хэмжээгээр хариуцлага хүлээдэг учир хууль тогтоогчийн зүгээс бүрэн эрхийнхээ хүрээнд иргэдийн Үндсэн хуулиар заасан эрх, эрх чөлөөг бүрэн хангах үүднээс Өмгөөллийн хуулийн этгээдийг нөхөрлөл хэлбэрээр үйл ажиллагаа явуулахаар тогтоосон байна. Өөрөөр хэлбэл, тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр иргэдийн эрх ашгийг хамгаалахаар төлбөр аван ажиллаж буй өмгөөлөгч нь мэргэжлийн алдаа гаргавал эрх нь зөрчигдсөн үйлчлүүлэгч тухайн өмгөөлөгчийн нөхөрлөлд оруулсан хөрөнгө болон хувийн эд хөрөнгөнөөс нь хохирлоо гаргуулах боломжийг бий болгож, өмгөөлөгчийн хариуцлагыг сайжруулж байгаа юм.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дэх заалтад зааснаар “хууль батлах, нэмэлт, өөрчлөлт оруулах нь” Улсын Их Хурлын онцгой бүрэн эрх бөгөөд энэ эрхийн хүрээнд Нөхөрлөлийн тухай хууль, Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийг баталсан.” гэсэн байна.

Гурав. Уг маргаантай холбогдуулан Монголын хуульчдын холбооноос Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж ирүүлсэн тайлбарт:

“1. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна” гэж заасан. Уг заалтын дагуу иргэдийнхээ эрх, эрх чөлөө, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах үүднээс хууль зүйн үйлчилгээ үзүүлэхэд чиглэсэн аливаа үйл ажиллагаанд төрийн зүгээс тодорхой шаардлага болоод хяналт тавих үүрэгтэй юм.

Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.1 дэх хэсэгт “Хуульч нь хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагааг ганцаарчлан,

гэрээгээр хамтарч, түүнчлэн хуулийн этгээд байгуулан эрхэлж болно” гэж заасан бөгөөд энэ нь хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагааг ямар ч хэлбэрээр явуулж болох эрхийг нь хязгаарлаагүй юм. Гагцхүү хуулийн 36.1 дэх хэсэгт заасан хэлбэрүүдээс “хуулийн этгээд” байгуулан мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэхдээ мөн хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэгт заасан хэлбэрээр байгуулах шаардлагыг төрийн зүгээс тавьсан байдаг.

Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэгт Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа хамтран эрхлэх хуулийн этгээдийн хэлбэр нь хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл байхаар заасан нь тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр иргэдийн эрх ашгийг хамгаалахаар төлбөр аван ажиллаж буй өмгөөлөгч нь мэргэжлийн алдаа гаргавал эрх нь зөрчигдсөн үйлчлүүлэгч тухайн өмгөөлөгчийн нөхөрлөлд оруулсан хөрөнгө болон хувийн эд хөрөнгөнөөс нь хохирлоо гаргуулах боломж бий болгож, нэг талаараа иргэдийн эрх ашгийг хамгаалсан, нөгөө талаараа өмгөөлөгчийн хариуцлагыг сайжруулах зорилготой зохицуулалт тул Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 4 дэх заалтыг зөрчөөгүй гэж үзэж байна.

2. Хувийн аж ахуй эрхлэх эрх нь өөрийн болон гэр бүлийн хэрэгцээнээс илүү бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээ бий болгож түүнийгээ бусдад худалдах замаар өөртөө ашиг олох үйл ажиллагааг хэлж болно хэмээн мэдээлэл гаргагч дурдсан байна. Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагааг хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл хэлбэрээр явуулна гэсэн заалт нь иргэний өөртөө ашиг олох үйл ажиллагааг хаасан зохицуулалт биш бөгөөд нөхөрлөл нь Иргэний хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1-д заасан ашгийн төлөө хуулийн этгээдийн нэг хэлбэр юм.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Аравдугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Монгол Улс олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүргээ шударгаар сахин биелүүлнэ.” гэж заасан. Монгол Улсын нэгдэн орсон 1958 оны 6 дугаар сарын 25-ны өдөр баталж, 1960 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдөр хүчин төгөлдөр болсон Алагчлахгүй байх (ажил, мэргэжил, хөдөлмөр эрхлэлт) тухай Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 111 дүгээр конвенцын 1 дүгээр зүйлийн 2-т “Тодорхой ажлын онцлогтой холбоотой тавигдах шаардлагад үндэслэсэн ялгаварлах, хавчин гадуурхах, эсхүл давуу байдал олгох үйлдлийг “алагчлах” хэмээх ойлголтод хамааруулахгүй” гэж зааснаас үзэхэд тодорхой ажил, албан тушаал, мэргэжлийн онцлогтой

холбоотойгоор хуулиар зарим хязгаарлалт, нэмэлт шаардлага, шалгуур тогтоож болохоор байна.

Өмгөөллийн үйл ажиллагаа нь нэг талаараа ашгийн төлөө үйл ажиллагаа боловч нөгөө талаараа хувь хүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг шүүхийн өмнө сэргээн тогтоох, хамгаалахад чиглэгдсэн үйлчилгээ үзүүлдэг онцлог чиг үүрэг бүхий ажил, мэргэжил болохын хувьд түүнд хуулийн тусгай зохицуулалт, хязгаарлалт байх ёстой.

Иймд өмгөөлөгчийн гүйцэтгэж байгаа мэргэжлийн үйл ажиллагааны онцлогтой холбогдуулан Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсгээр “Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа хамтран эрхлэх хуулийн этгээдийн хэлбэр нь хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл байна.” гэж зааж үйл ажиллагаа эрхлэх хэлбэрийг тогтоосон нь Үндсэн хуулийн зөрчлийн шинж агуулаагүй гэж үзэж байна.

3. Нөхөрлөлийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөлийг мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл бүхий хоёр ба түүнээс дээш иргэн хамтран байгуулах бөгөөд нөхөрлөлийн үүргийг гишүүд нь нөхөрлөлд оруулсан хөрөнгийн хэмжээгээр, нөхөх хариуцлагыг буруутай үйл ажиллагаа явуулсан гишүүн нөхөрлөлд оруулсан хөрөнгө болон хувийн өмчийн хөрөнгийн хэмжээгээр бүрэн хариуцна.” гэж зааснаас үзэхэд бусдын эрх, эрх чөлөө, хууль ёсны ашиг сонирхлыг төлөөлөн шүүн таслах ажиллагаанд оролцох, хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх эрхтэй хоёр ба түүнээс дээш иргэн хамтран хуулийн этгээд байгуулж ажиллах тохиолдолд тус хуулийн этгээд нь “Хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл”-ийн хэлбэртэй байна. Нөхөрлөлийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт “Хуульчийн мэргэжлийн нүлэжиллагаа хамтран эрхлэх нөхөрлөл энэхүү хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөлийн хэлбэртэй байна.” гэж тусгасан нь Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсгийн зохицуулалттай нийцэж байна.” гэсэн байна.

ҮНДЭСЛЭЛ:

1. Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.1. дэх хэсэгт “Хуульчнэнэхүүлийн 24.1-д заасан мэргэжлийн үйл

ажиллагааг ганцаарчлан, гэрээгээр хамтарч, түүнчлэн хуулийн этгээд байгуулан эрхэлж болно.” гэж заасан ба тус хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсгийн зохицуулалт нь өмгөөллийн үйл ажиллагааг хувийн аж ахуй эрхлэх замаар хэрэгжүүлэх эрхийг хязгаарлаагүй байна.

2. Олон улсын хөдөлмөрийн товчооны Захиргааны зөвлөлөөс 1958 оны 6 дугаар сарны 25-ны өдөр баталж, 1960 оны 6 дугаар сарны 15-ны өдөр хүчин төгөлдөр болсон Алагчлахгүй байх (ажил мэргэжил, хөдөлмөр эрхлэлт) тухай Олон Улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 111 дүгээр конвенцийн 1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Тодорхой ажлын онцлогтой холбоотой тавигдах шаардлагад үндэслэсэн ялгаварлах, хавчин гадуурхах, эсхүл давуу байдал олгох үйлдлийг “алагчлах” хэмээх ойлголтод хамааруулахгүй” гэж заасан. Өмгөөлөгчийн гүйцэтгэж байгаа мэргэжлийн үйл ажиллагааны онцлогтой холбогдуулан Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэгт хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа хамтран эрхлэх хуулийн этгээдийн хэлбэр нь хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл байна хэмээн хуульчилсан нь дээр заасан алагчлах хэмээх ойлголтод хамаарахгүй байх тул Улсын Их Хурал хууль тогтоох онцгой бүрэн эрхийнхээ хүрээнд шийдвэрлэсэн гэж үзэхээр байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1 дэх заалт, Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31, 32 дугаар зүйлийг удирдлага болгон

**МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН НЭРИЙН ӨМНӨӨС ДҮГНЭЛТ
ГАРГАХ нь:**

1. Монгол Улсын Их Хурлаас 2012 оны 3 дугаар сарын 7-ны өдөр баталсан Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэгт “Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа хамтран эрхлэх хуулийн этгээд /цаашид “өмгөөллийн хуулийн этгээд” гэх/-ийн хэлбэр нь хязгаарлагдмал хариуцлагатай нөхөрлөл байна.” гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 4 дэх заалтын “...хувийн аж ахуй эрхлэх эрхтэй. ...” гэсэн хэсгийг зөрчөөгүй байна.

2.Энэхүү дүгнэлтийг Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу хүлээн авснаас хойш 15 хоногийн дотор хэлэлцэж, хариу ирүүлэхийг Улсын Их Хуралд уламжилсугай.

ДАРГАЛАГЧ

Д.СУГАР

ГИШҮҮД

**Ш.ЦОГТОО
Д.НАРАНЧИМЭГ
Д.СОЛОНГО
Д.ГАНЗОРИГ**

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакци.
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: tugin_medelel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 0.75

Индекс: 14003